

Handläggare
Åström Sinisalo Tobias
Sofia Egerström

Datum
2015-03-31

Diarienummer
AMN-2015-0223

Arbetsmarknadsnämnden

Utvärdering av innovationsvänligt upphandlade arbetsmarknadsinsatser

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutade den 13 september 2013 att genomföra en innovationsvänlig upphandling av arbetsmarknadsinsatser i form av tjänstekoncession, i syfte att utöka utbudet av kompetenshöjande arbetsmarknadsinsatser för att få fler personer i ekonomiskt bistånd i hållbar försörjning. Nästan 800 personer har tagit del av de upphandlade insatserna som erbjudits av 19 olika utförare. 43 procent av de deltagare som haft arbetsmarknadsinsatser ute hos utövare har vid avslut från arbetsmarknadsverksamheten Navet gått vidare till arbete och 17 procent har börjat studera. De upphandlade arbetsmarknadsinsatserna har gett bra resultat för många deltagare, dock behövs andra insatser för de flesta som inte varit i arbete eller studier en lång period innan insatsen. Kostnaderna för de upphandlade arbetsmarknadsinsatserna har varit lägre än beräknat, då budgeten för upphandlingen låg på 12 000 tkr för 2014 och det slutliga utfallet var ca 8 400 tkr. Utvärdering presenteras i sin helhet i bilaga 1.

Föredragning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutade den 13 september 2013 att genomföra en innovationsvänlig upphandling av arbetsmarknadsinsatser i form av tjänstekoncession, i syfte att utöka utbudet av kompetenshöjande arbetsmarknadsinsatser för att få fler personer i ekonomiskt bistånd i hållbar försörjning.

Det har nu gått nästan två år sedan starten, den 1 juni 2013, och nästan 800 personer har tagit del av upphandlade arbetsmarknadsinsatser sedan dess. Utifrån upphandlingen var 19 det olika utförare som fick möjlighet att ta emot deltagare för arbetsmarknadsinsatser. Kort efter uppstarten valde två utförare att avsluta avtalet med kommunen, två utförare valde att frånta

sig möjligheten att ta emot deltagare på obegränsad tid och från den 1 januari 2015 tar inte heller den kommunala utföraren emot deltagare utifrån avtalet.

Denna rapport har haft som syfte att utvärdera de arbetsmarknadsinsatser som är ett resultat av den innovationsvänliga upphandlingen i form av tjänstekoncession. Arbetsmarknadsförvaltningens strategiska avdelning har använt sig av verksamhetsstatistik samt besvarade enkäter från utförare, deltagare och kommunens arbetsmarknadssekreterare för sammanställning och analys av de upphandlade arbetsmarknadsinsatserna.

Den generella uppfattningen hos både utförare, deltagare och arbetsmarknadssekreterarna är att den att arbetsmarknadsinsatser via upphandlade utförare har fungerat bra och att det har gett ett bra resultat. Detta stämmer även väl överens med det statistiska underlaget, eftersom att 43 % av de deltagare som haft arbetsmarknadsinsatser ute hos utövare så har gått vidare till arbete och 17 % har börjat studera. Att sammanlagt 60 % har avslutat pga arbete eller studier är en ledande orsak till att Uppsalas resultat för alla arbetsmarknadsinsatserna är bland de högsta i Sverige för större städer. Detta samtidigt som kostnaderna för de upphandlade arbetsmarknadsinsatserna varit mindre kostsamma än beräknat, då den budgeterade kostnaden för upphandlingen låg på 12 000 tkr för 2014 och det slutliga utfallet var ca 8 400 tkr.

Det är svårt att bedöma de enskilda utförarnas prestationer många olika faktorer så som konjunktur, arbetslivserfarenhet, kontakter och konkurrens påverkar utfallet.

Sammantaget anser arbetsmarknadssekreterarna att de innovationsvänliga upphandlade arbetsmarknaderna har fungerat bra och gett bra resultat för de flesta av deltagarna, samtidigt som utförarna är nöjda med hur deras verksamheter har motsvarat deltagarnas behov. Både parter framhåller dock att utförarna saknar specialinriktade insatser för vissa målgrupper som står längre ifrån arbetsmarknaden. Vidare önskas ytterligare möjlighet att ställa krav på utförarna gällande dels individuella möten med deltagarna men också i form av rutiner för uppföljning och återkoppling, vilket även utförarna själva uttryckt som önskvärt från deras sida.

Utvärdering presenteras i sin helhet i bilaga 1.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Direktör

Bilaga 1 Utvärdering av innovationsvänligt upphandlade arbetsmarknadsinsatser

Utvärdering av innovationsvänligt upphandlade arbetsmarknadsinsatser

2015-03-30

Innehåll

1. INLEDNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Utförare	3
1.3 Underlag.....	4
2. EKONOMI.....	5
3. VOLYMER, INSATSER OCH RESULTAT	6
3.1 Personer i arbetsmarknadsinsats	6
3.2 Checkperioder	7
3.3 Kompetenshöjning hos utförarna	8
3.4 Resultat vid avslut från Navet	9
3.5 Resultat 3 och 6 månader efter avslut	10
4. UTFÖRARNAS, DELTAGARNAS, OCH ARBETSMARKNADSSEKRETERNAS EGEN UTVÄRDERING	12
4.1 Samarbete och kommunikation	12
4.2 Synpunkter på utförarnas arbetsmarknadsinsatser.....	12
4.3 Utmaningar för utförarna	13
4.4 Reflektioner	14
5. SAMMANFATTNING.....	16

1. INLEDNING

Stor andel (ca 40 %) av personer med ekonomiskt bistånd får det pga arbetslöshet. För att utöka utbudet av kompetenshöjande arbetsmarknadsinsatser för personer med ekonomiskt bistånd pga arbetslöshet och att få fler personer i egen hållbar försörjning så beslutade utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden den 13 september 2012 att upphandla arbetsmarknadsinsatser. Upphandlingarna skedde i form av tjänstekoncession och fr o m den 1 juni 2013 skulle personer kunna välja mellan olika godkända utförare för en arbetsmarknadsinsats. En innovationsvänlig upphandling där utförarna själva bestämmer innehåll och utförande var också en utgångspunkt för upphandlingen, med förhoppningar om att utöka antalet kanaler ut i näringslivet med hjälp av de enskilda utförarnas redan existerande nätverk. Tillsammans med kanaler i egen regi skulle detta skapa fler vägar ut till arbete, som passar fler individer.

Det har nu gått nästa två år sedan första personen valde en utförare. Nästan 800 personer har nu tagit del av upphandlade arbetsmarknadsinsatser. Syftet med denna rapport är att utvärdera de upphandlade arbetsmarknadsinsatserna.

1.1 Bakgrund

Personer med ekonomiskt bistånd främst pga arbetslöshet hänvisas till Navet från socialtjänsten. När personen kommer till Navet bedömer arbetsmarknadssekreteraren vilken slags arbetsmarknadsinsats som är mest lämplig för personen t ex arbetsträning, välfärdsjobb eller insats via de upphandlade utförarna. De personer som är aktuella för en insats via de upphandlade utförarna får en presentation av möjligheten om val av utförare och hemsidan Hitta & Jämför som är kommunens eget verktyg för deltagarna att kunna jämföra utförarna med varandra och göra ett informerat val. Personen har sedan ett enskilt samtal med en arbetsmarknadssekreterare där personen ges möjlighet till frågor innan val av utförare och planerad tidsperiod ska göras. Deltagaren får i samråd med en arbetsmarknadssekreterare avgöra hur lång den planerade (2, 3, 6 eller 8 månader) insatsen hos utföraren skall vara innan målet om arbete eller studier uppnås. Personen väljer helt självständigt utförare för arbetsmarknadsinsatser, av dem som är godkända i upphandling. Arbetsmarknadsinsatsen hos utföraren ska sedan påbörjas genom en första träff hos utförare inom två dagar. Utföraren gör en kartläggning och en genomförande plan med olika kompetenshöjande insatser. Personen deltar sedan i de olika insatserna hos utföraren tills den planerade tidsperioden är slut eller tills personen är i arbete eller studier. Om personen inte är i arbete eller studier efter avslutad tidsperiod så kontaktar personen Navet för nya val.

1.2 Utförare

I upphandlingen godkändes 19 olika utförare av arbetsmarknadsinsatser. Två utförare, Adecco och Ingeus, valde att fr o m den 1 januari 2014 inte längre ta emot personer för arbetsmarknadsinsatser. Orsakerna som har angetts är att för få elever valt utföraren och därmed har det inte funnits lönsamhet för fortsatt drift. Under 2014 valde Personalstrategerna och Miroi att under en ej tidbegränsad period fransäga sig möjligheten att ta emot deltagare. Från och med den 1 januari 2015 så finns inte möjlighet för deltagare att välja den kommunala utföraren Jobbcenter, detta pga kommunens organisationsförändring.

1.3 Underlag

Arbetsmarknadssekreterarna på Navet registrerar uppgifter om arbetsmarknadsinsatser i verksamhetssystemet arbetsmarknadsmodulen. Arbetsmarknadsmodulen är en påbyggnadsdel till ProCapita som socialtjänsten i Uppsala kommun använder. Ur arbetsmarknadsmodulen går det bl a att ta fram kvantiteter, resultat och inskrivningstider kopplat till olika bakgrundsvariabler.

Från utförarna får Navet närvarorapporter för personer i arbetsmarknadsinsatser av de olika utförarna. Dessa används bl a som underlag till fakturering och som underlag till beslut om rätten om ekonomiskt bistånd. Navet får även en utredningsrapport, en planeringsrapport och en avslutsrapport från utförarna för varje deltagare. Vid behov kommunicerar arbetsmarknadssekreterarna med utförarna via e-post och telefon gällande deltagarna. Navet träffar regelbundet utförarna i grupp för återkoppling och diskussion.

Utförarna har under mars månad 2015 haft möjlighet fylla i en enkät där de haft möjlighet att uttrycka vad som har fungerat bra och mindre bra samt deras erfarenhet av ett lyckat resultat.

Arbetsmarknadssekreterare på Navet har fått svara på kvalitativa frågor om vad som har fungerat bra och mindre bra samt deras erfarenhet av ett lyckat resultat. Förståelsefrågor har ställts till enhetschefen för att undvika feltolkningar.

Deltagarna får efter avslutad arbetsmarknadsinsats hos utförare fylla i en enkät om sin upplevelse av arbetsmarknadsinsatsen hos den aktuella utföraren.

Kostnaderna för de upphandlade arbetsmarknadsinsatserna för 2014 är hämtade ur kommunens ekonomisystem.

Ovanstående underlag har använts för sammanställning och analys av de upphandlade arbetsmarknadsinsatserna.

2. EKONOMI

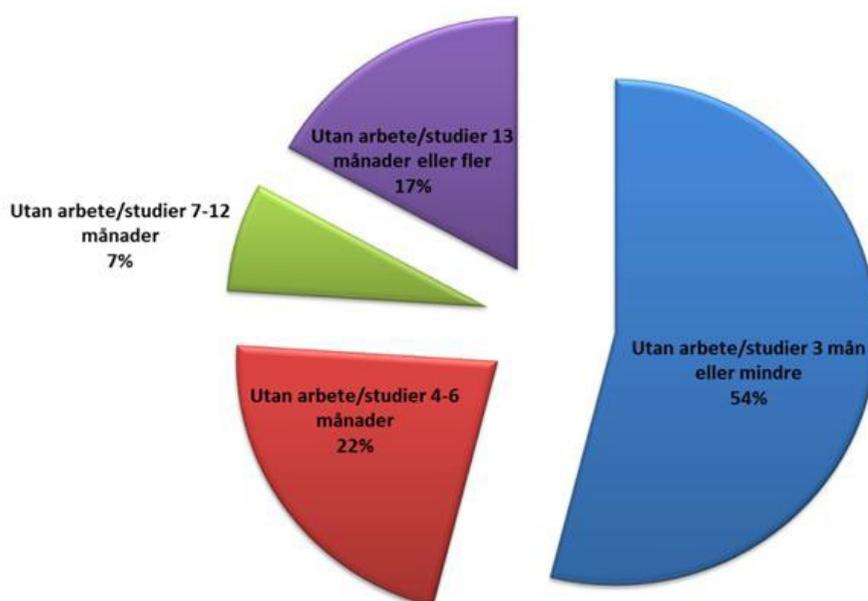
För 2014 budgeterades knappt 12 000 tkr till tjänstekoncessionen för arbetsmarknadsinsatser. Utfallet för kostnaderna slutade på ca 8 400 tkr. Kostnaderna blev alltså klart lägre än vad som har budgeterats. Två utförare, Jobbcenter och Manpower, står för närmare hälften av verksamheten. Nästan hälften av ersättningen har därmed gått till dem. Det är svårt att dra några slutsatser av kostnaden per deltagare per utförare då besluten om månader i insats för en deltagare är individuella och varierar från 2 till 8 månader. Det finns även fortsättningsbeslut, alltså att en deltagare fortsätter hos en utförare ytterligare månader efter första beslutsperioden, som påverkar kostnaden per deltagare. I kostnad per deltagare ingår även ersättning för bonus för ett lyckat uppdrag vilket skulle leda till att en lyckad insats av utföraren skulle påverka kostnaden per deltagare negativt. Där redovisas inte kostnad per deltagare utifrån utförare.

	Ersättning 2014
Avtal avseende tjänstekoncession	8 373 970
Manpower	2 696 400
Uppsala kommun (Jobbcenter)	1 457 800
Astar	749 020
Lernia	649 400
Hermods	596 650
Alphace	474 800
Idékraft	409 200
Studiefrämjandet i Uppsala län	359 300
Jobblotsen	256 400
Upplands idrottsförbund	218 800
AB svensk kommundienst	210 600
Competens	96 600
Iris hadar	72 200
Arbetslivsresurs	56 600
Personalstrategerna	36 800
Kunskapsbolaget integra	33 400
Miroi	0

Adecco och Ingeus ingår inte i tabellen eftersom de inte tog emot deltagare under 2014. Kostnader per deltagare under 2014 var i genomsnitt ca 13 000 kr.

3. VOLYMER, INSATSER OCH RESULTAT

För perioden den 1 juni 2013 till den 31 december 2014 har totalt 755 personer haft insatser via utförare inom den upphandlade verksamheten. Av dessa är 281 kvinnor (37 %) och 474 män (63 %). Nedanstående diagram visar hur länge personerna, som deltagit i en upphandlad arbetsmarknadsinsats, varit utan arbete eller studier när personens skrevs in på Navet. De flesta personerna står utifrån detta relativt nära arbetsmarknaden samtidigt som 24 procent inte har arbetat eller varit i studier på över sju månader.

3.1 Personer i arbetsmarknadsinsats

Det är främst hur många och vilka personer som hänvisas från socialtjänsten till Navet som är aktuella för en arbetsmarknadsinsats via de upphandlade utförarna. Följande tabell visar antalet unika personer som de olika utförarna (gröna= tar fortfarande emot deltagare, gul= tar tillfälligt inte emot deltagare, röd= tar ej emot deltagare) haft fördelat på kön. Innan parantes visas andel av kvinnorna respektive männen av totalt antal kvinnor respektive män som valt en utförare.

Utförare	Kvinnor	Män	Totalt
Manpower	61	141	202
Uppsala kommun(Jobbcenter)	65	120	185
Hermods	27	30	57
Astar (JB Komp.)	33	21	54
AlphaCE	21	30	51
Lernia	21	29	50
Idékraft	10	18	28
Svensk kommuntjänst	8	20	28
Jobblotsen	8	16	24
Studiefremjandet	7	14	21
Adecco	5	14	19
Competens	7	11	18
Arbetslivsresurs	5	12	17
Iris Hadar	9	7	16
Upplands Idrottsförbund	1	14	15
Personalstrategerna	3	6	9
Kunskapsbolaget Integra	2	4	6
Ingeus	1	3	4
Miroi	2	0	2
Totalt (ej unika individer)	296	510	806

De utförare som haft klart störst antal personer för arbetsmarknadsinsatser är Manpower (25 %) och Jobbcenter (23 %). Fördelningen är relativt jämn hur kvinnor och män valt utförare, endast hos Manpower, Astar och möjligtvis Upplands Idrottsförbund kan en noterbar skillnad ses. Detta tyder på att de flesta utförarna inte fokuserar på en specifik målgrupp.

3.2 Checkperioder

För perioden den 1 juni 2013 till den 31 december 2014 har totalt 1 116 checkperioder utdelats till personer som har påbörjat arbetsmarknadsinsatser hos utförare. Bedömningarna har fördelats mellan fem olika checkperioder, fördelningen redovisas nedanstående tabell:

Antal checkar utifrån tidsperiod	
2 månader	426
3 månader	379
4 månader	232
6 månader	74
8 månader	5
Totalt	1116

Den vanligaste checkperioden är 2 månader medan få personer har checkar på 6 och 8 månader. Sedan finns det självklart personer som varit aktuella i längre perioder men då har

de fått flera checkperioder efter varandra. Trenden är att det under 2014 blivit vanligare med längre checkperioder än under 2013 för att ge bättre förutsättningar för ett bra resultat. Följande tabell visar hur många personer som fått förnyad checkperiod efter tidigare avslutad checkperiod, efter kön samt hur många som väljer en ny utförare eller fortsätter med samma utförare efter en avslutad checkperiod.

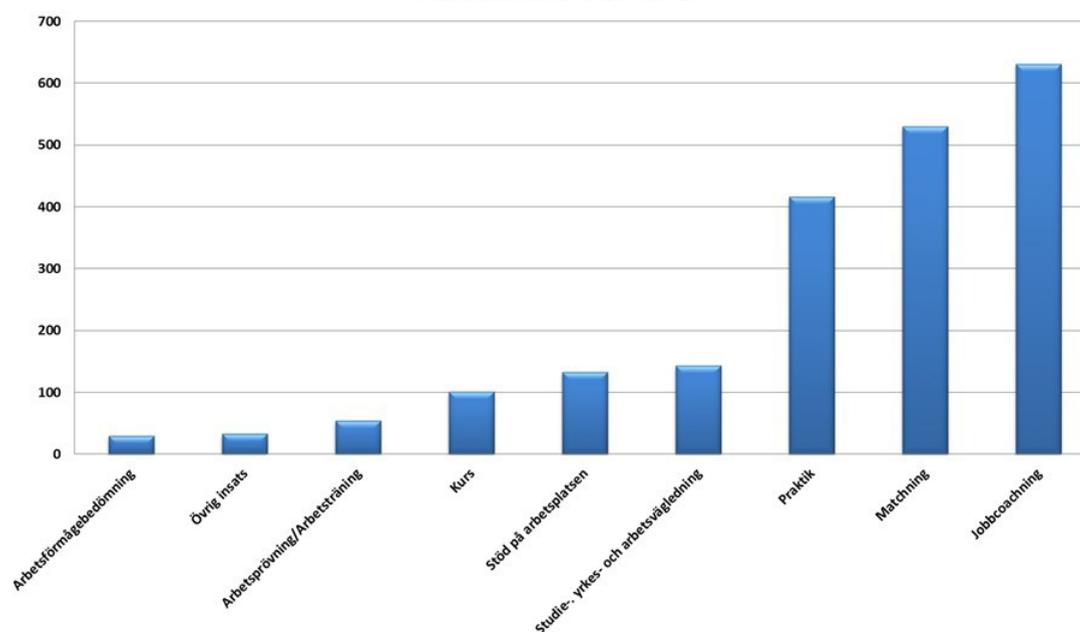
	Kvinnor	Män	Totalt
Utdelade checkar	401	715	1116
Individer	281	474	755
Förlängningar, ny check till			
Checkar samma utförare:	118	232	350
Checkar till annan utförare	45	85	130

De flesta som får en ny checkperiod väljer att fortsätta hos samma utförare som tidigare. Det tyder på att de flesta personerna är nöjda med de kompetenshöjande insatser som de får hos vald utförare. I genomsnitt väljer 27 procent en annan utförare vid förlängning av checkperiod. Det är endast hos AlphaCE och Jobblotsen som över 40 procent väljer en annan utförare vid förlängning av checkperiod, det totala antalet förlängningar av checkperioder är för få för att kunna dra någon slutsats av detta.

3.3 Kompetenshöjning hos utförarna

Hos utföraren genomgår deltagaren först en kartläggning och en utredning av vilka kompetenshöjande insatser som behövs för att deltagaren ska nå en egen försörjning. Sedan genomförs kompetenshöjande insatser en i taget eller flera olika parallellt. Diagrammet illustrerar en kategorisering av vilka kompetenshöjande insatser som deltagarna erbjuds och vilken omfattning utförarna använder sig av olika insatser.

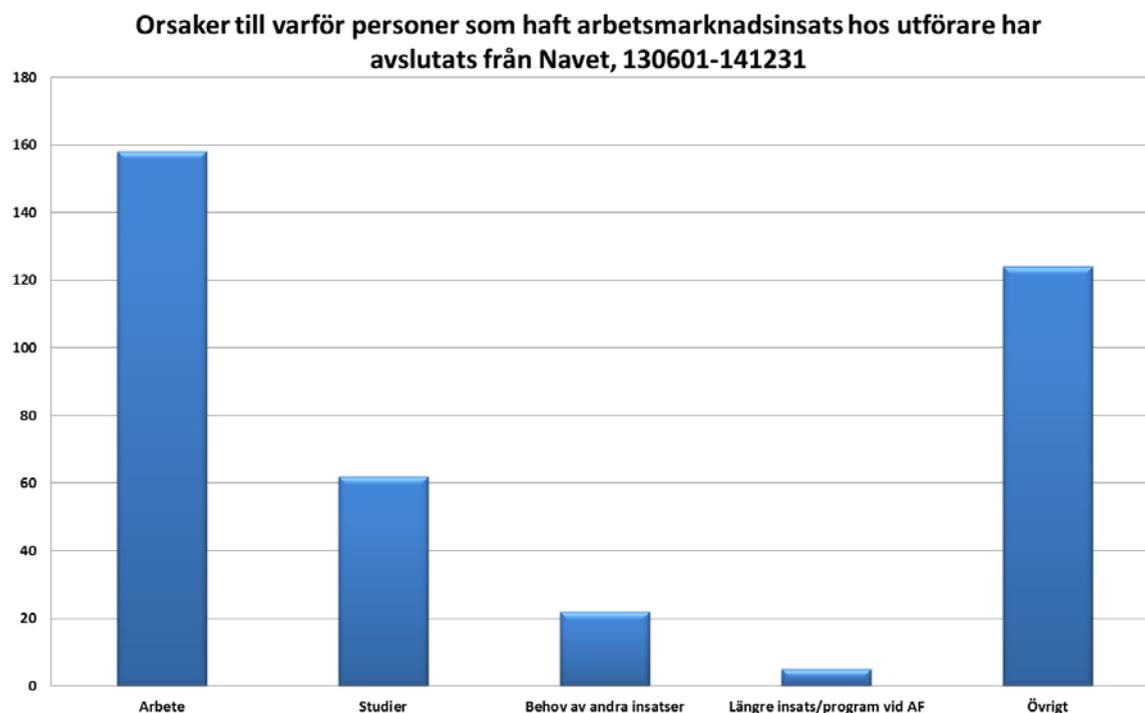
Antal deltagare på olika kompetenshöjande insatser hos utförare, 130601-141231 (n=755)

De klart vanligast kompetenshöjande insatserna är jobbcoachning, matchning och praktik. Tolkningen mellan vad de olika kompetenshöjande insatserna innebär kan dock skilja sig mellan olika utförare.

3.4 Resultat vid avslut från Navet

Av de 755 personerna som, under perioden den 1 juni 2013 till den 31 december 2014, haft arbetsmarknadsinsats via upphandlade utförare har 371 personer av olika anledningar avslutats från Navet. Avslutsorsaker framgår i tabellen nedan:

Den största andelen (43 %) har avslutats från Navet pga arbete, 37 procent av kvinnorna går till arbete och 45 procent av männen. 17 procent avslutar pga studier, detta motsvarar 23 procent av kvinnorna och 13 procent av männen, som avslutar pga studier. Av återstående 40 procent som inte har avslutat pga arbete eller studier så är den klart vanligast orsaken att de av någon annan anledning än arbete eller studier inte har rätt till ekonomiskt bistånd och att de därför har avslutats hos Navet. En annan vanlig avslutsorsak är att personen har flyttat från kommunen eller inte längre är avhörd.

De deltagarna som utförarna nått bäst resultat för (utifrån ursprungspopulationen) är deltagare som varit utan arbete eller studier 4-6 månader innan de skrevs in på Navet. Resultatet var sämst för dem som varit utan arbete eller studier i över 13 månader innan de skrevs in på Navet, varav knappt 10 personer av totalt 128 deltagare har avslutat pga arbete eller studier.

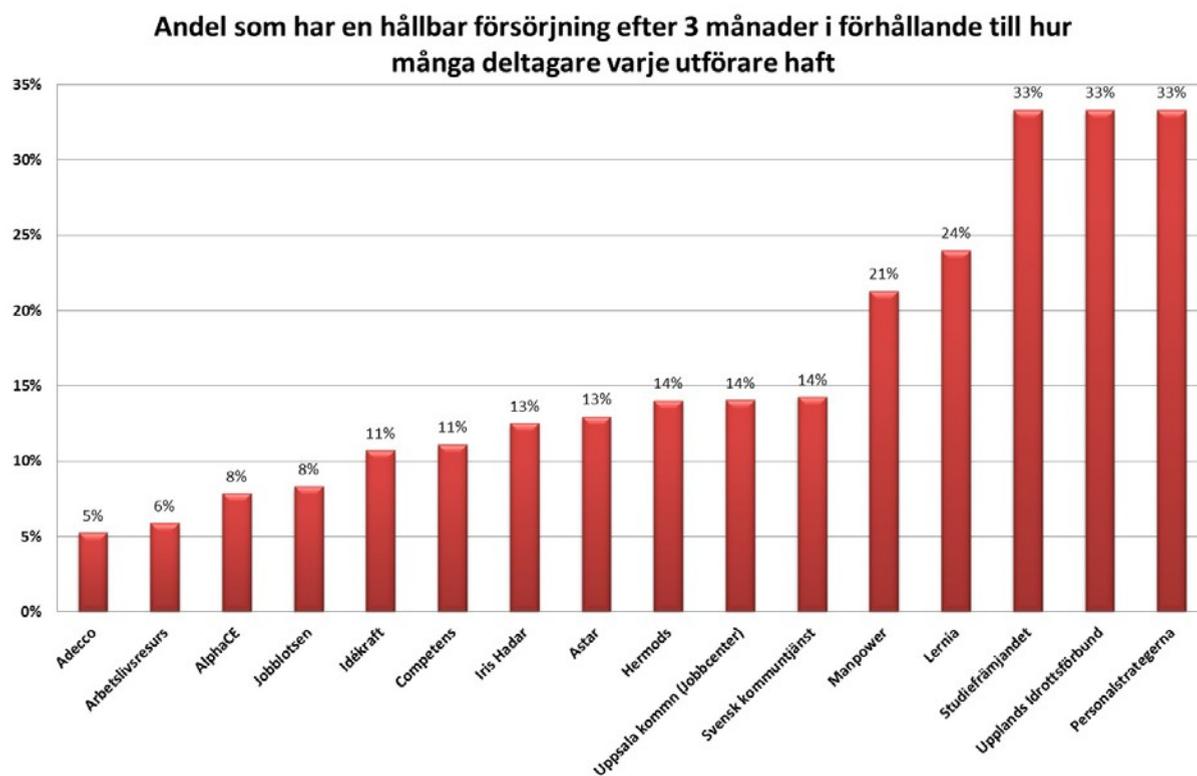
Genomsnittsin skrivningstiden hos Navet för personer som har avslutats oberoende på orsak är drygt sju månader.

3.5 Resultat 3 och 6 månader efter avslut

Utföraren har rätt till en premium på 5 000 kr om en deltagare har avslutat hos dem pga arbete eller studier och har en hållbar försörjning efter tre månader, och ytterligare 5 000 kr om personen fortfarande har en hållbar försörjning efter sex månader. Tre månader efter avslut pga arbete eller studier hade 130 personer en hållbar försörjning och sex månader efter avslut hade 83 personer en hållbar försörjning. Fördelning av resultatet mellan utförare efter 3 och 6 månader presenteras i följande tabell.

Egen hållbar försörjning 3 och 6 månader 2013 2014	3 månader		6 månader		Totalt Män/Kvinnor
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	
Utförare					
Manpower	31	12	22	9	74
Uppsala kommun (Jobbcenter)	20	6	13	6	45
Lernia	6	6	3	4	19
Studiefrämjandet	4	3	1	3	11
Astar(fd. JB kompetens)	1	6	0	3	10
Hermods	8	0	2	0	10
Svensk kommuntjänst	3	1	3	1	8
Upplands Idrottsförbund	5	0	2	0	7
Idékraft	0	3	0	2	5
Personalstrategerna	1	2	0	2	5
AlphaCE	4	0	1	0	5
Competens	2	0	2	0	4
Iris Hadar	2	0	1	0	3
Jobblotsen	2	0	1	0	3
Adecco	1	0	1	0	2
Arbetslivsresurs	1	0	1	0	2
Ingeus	0	0	0	0	0
Kunskapsbolaget Integra	0	0	0	0	0
Miroi	0	0	0	0	0
					213
Totalt samtliga	91	39	53	30	
		130		83	

Skillnaden mellan resultatet efter tre månader och sex månader beror delvis att det i vissa fall har det hunnit gått tre månader men inte sex månader. Det har därför inte funnits möjlighet att få premium efter sex månader.

Det är Manpower och Jobbcenter som fått flest personer till hållbar försörjning. Det är dock Studieförbundet, Upplands Idrottsförbund och Personalstrategerna som fått största andel deltagare i hållbar försörjning efter tre månader. I genomsnitt har utförarna fått premium för 17 procent av alla deltagare, det bör då tas hänsyn till att många inte har avslutat sin arbetsmarknadsinsats samt att de i vissa fall inte gått tre månader sedan avslutet. Lägg till att det finns vissa kriterier som måste uppfyllas för att en utförare ska ha rätt till premium.

4. UTFÖRARNAS, DELTAGARNAS, OCH ARBETSMARKNADSSEKRETERNAS EGEN UTVÄRDERING

Arbetsmarknadssekreterarna på Navet har fått fylla i en utvärderingsenkät med öppna svarsalternativ och utförarna har fått liknande frågor som de också haft möjlighet att lämna utförliga kommentarer till. Arbetsmarknadssekreterarna har i sin tur även sammanställt enkätsvar från deltagare efter att de varit ute hos utföraren. I det här avsnittet sammanställs de övergripande åsikter som förts fram i enkäterna, följt av reflektioner kring de synpunkter som förts fram.

4.1 *Samarbete och kommunikation*

Samarbetet mellan Navet och utförarna har överlag fungerat bra och båda parter vill se ett fortsatt samarbete. De deltagare som svarat på enkäten efter avslutad insats hos utföraren bedömer också att utförarnas insats har varit god, varav 83 procent är antingen ganska nöjda eller helt nöjda med den arbetsmarknadsinsats som de fått hos utföraren. Hela 86 procent av deltagarna tycker att utföraren var bra och kan även rekommendera den till andra deltagare, vilket måste ses som ett gott betyg. Gällande den grundläggande kommunikationen mellan Navet och utförarna beskriver båda parter varandra som samarbetsvilliga och tillmötesgående. Arbetsmarknadssekreterarna på Navet uttrycker även att utförarna skapar möjligheter för Navets personal att höja kvaliteten på sitt arbete, eftersom de kan ägna mer tid åt de som är i behov av ett utökat stöd.

Ytterligare finns det förbättringsområden när det gäller återkoppling av deltagarnas framsteg från utförarnas sida. Utförarna efterfrågar i sin tur bättre administrativa rutiner, i synnerhet avseende inflödet på deltagare, eftersom bristfällig information om antalet deltagare innebär svårigheter att avsätta resurser, så som personal, lokaler och förarbete kring potentiella jobb. Utförarna själva efterfrågar även bättre uppföljning och statistik, samt kunskap om vad andra utförare erbjuder för att kunna erbjuda bättre insatser för framtida deltagare. De uttrycker även att viss tillgång till bakgrundsinformation om individen skulle vara till nytta för utföraren, eftersom vissa deltagare utelämnar relevant information som kan vara dem till nytta. Således efterfrågar både utförare och arbetsmarknadssekreterarna ett mer kvalitativt informationsutbyte och tydligare rutiner för återkoppling för att underlätta arbetet för respektive part.

4.2 *Synpunkter på utförarnas arbetsmarknadsinsatser*

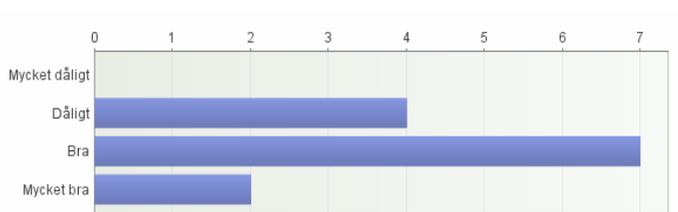
Arbetsmarknadssekreterarnas samlade bedömning är att utövarnas arbetsmarknadsinsatser har haft väldigt positiva effekter och bidragit till att deltagarna kommit närmare arbetsmarknaden. De anser även att de upphandlade utförarna har ett bra och aktivt arbetsätt utåt mot näringslivet, samtidigt som deras nätverk har kunnat bidra med andra kanaler som leder ut på arbetsmarknaden. För den grupp som står närmast arbetsmarknaden har insatserna varit som mest gynnsamma, och även kunnat bidra till att många i denna grupp går vidare till arbete. Samtidigt ser arbetsmarknadssekreterarna att den grupp som bedömts stå längre ifrån arbetsmarknaden inte har fått det stöd som den behöver, och att det finns ett behov av utförare som riktar sig till vissa grupper, exempelvis akademiker och de som behöver språkpraktik. Utöver innehållet anser Navets personal och deltagarna att insatsen hos vissa utförare har varit för lågintensiv, där de träffar utförarna både för sällan och för kort tid. De flesta utförare

träffar deltagarna två till tre gånger per vecka, två timmar åt gången, medan andra utförare ses en timme, en gång i veckan. En annan viktig aspekt är att huvuddelen av aktiviteterna har bestått av gruppverksamheter. Både deltagare och arbetsmarknadssekreterarna har uttryckt att aktiviteterna inte är tillräckligt individuellt anpassade, och att deltagarna känner att de vill ha mer individuell coaching, med inslag av motivationsamtal. Deltagarna vill även ha mer positiv feedback från utföraren. 73 procent av deltagarna anser att utföraren berättat för dem vad de är bra på och vilka styrkor de besitter, vilket är en viktig utgångspunkt för att bygga upp självförtroendet men även för att finna lämpliga yrkesområden.

4.3 Utmaningar för utförarna

Sammantaget är de flesta av utförarna nöjda med hur deras verksamheter har fungerat och anser att de har kunnat bidra till att många av deltagarna hamnar i långsiktig försörjning. Dock har majoriteten av deltagarna, d.v.s. de som står nära arbetsmarknaden, gynnats mest av arbetsmarknadsinsatserna, medan grupper som står längre ifrån har andra behov som inte kan tillgodoses hos de nuvarande utförarna, i form av exempelvis språkträning, som gör att de inte kommer ut i arbete. Enligt utförarnas egen bedömning är de enskilt största orsakerna till att deltagare inte kommer ut i arbete att de står för långt ifrån arbetsmarknaden. De största hindren anses vara bristande språkkunskaper eller sociala och hälsorelaterade problem. Denna bedömning stämmer överens med vad Navets personal också identifierar som en grupp som haft större svårigheter att ta till sig insatserna i samma utsträckning som majoriteten av deltagarna.

- *Hur tycker ni att avtalet med Uppsala kommun har givit er förutsättningar att utforma er tjänst utifrån den enskildes förutsättningar?*

Svaren är baserade på 13 av de nuvarande 17 utförare som har svarat på enkäterna.

Det är en relativ spridning mellan utförarnas uppskattning av deras möjligheter att utforma arbetsmarknadsinsatserna, där vissa har haft svårigheter att gå runt ekonomiskt och inte kunnat erbjuda den individuella anpassning som de önskat, samtidigt som andra utförare har uppfattat att deras tjänst har varit väl anpassad till de behov som respektive individ efterfrågar.

Andra problem som nämns är motivationsrelaterade då en del deltagare är ovilliga att söka arbete utanför närområdet, eller fokuserar mycket på tidigare misslyckanden, samt vill endast arbeta inom sektorer där de har mycket liten chans att få jobb. Vissa av deltagarna som befinner sig hos utförarna har haft svårt att se vikten av praktik eller arbete, så den grundläggande motivationen saknas för att faktiskt ta sig ut på arbetsmarknaden. Utförarna föreslår även att reseersättning skall kunna utgå till deltagarna för att motivera dem att söka arbeten och praktik även utanför länet. Många känner sig i dagsläget begränsade av avståndet och resekostnaderna, så detta skulle eventuellt kunna råda bot på vad som i dagsläget ses som ett hinder.

Många utförare vittnar även om att checksystemets längd fungerar olika bra för olika individer. De flesta checkperioder som skrivits ut är korta (2-3 månader) och för de som står nära arbetsmarknaden har det fungerat bra, men för de som står längre ifrån har de kortare perioderna inte varit lika lönsamma. Flera utförare anser även att kortare tidsperioder i vissa fall kan skapa mer stress än vad det blir en morot, både för deltagare och utförare, särskilt när deltagaren är i behov av mer tid.

4.4 Reflektioner

Upphandlingen har utifrån arbetsmarknadssekreterarnas bedömning lyckats bra med att hjälpa deltagare nära arbetsmarknaden i arbete, men den grupp som står längre ifrån har visat sig behöva mer stöd än vad den har fått i dagsläget. I den grupp som inte varit i arbete eller studier på över 13 månader innan de skrevs in på Navet, var det knappt 10 personer av totalt 128 deltagare som avslutade sina insatser pga arbete eller studier. I nuläget bedömer arbetsmarknadssekreterarna att flera behov som uppvisas hos de deltagare som står långt ifrån arbetsmarknaden inte kan tillgodoses hos de utförare som idag ingår i upphandlingen, och önskar därmed att vissa av utförarna erbjud särskilt riktade insatser för denna grupp.

Som gensvar är det många av utförarna som själva uttrycker att flera av de deltagare som inte lyckas komma i arbete ofta står för långt från arbetsmarknaden för att de skall kunna hjälpa dem eller erbjuda dem tillräckligt stöd som möter deras behov. Samtidigt ska personer som står för långt ifrån arbetsmarknaden inte vara aktuella för arbetsmarknadsinsatser via de upphandlande utförarna. Orsaken kan vara kommunens avsaknad av andra specialinriktade insatser för personer med specifika behov som gör att det enda alternativet blir de upphandlade utförarna. Sedan en månad tillbaka har arbetsmarknadssekreterarna kunnat hänvisa personer till en av arbetsmarknadsförvaltningens avdelningar som erbjuder andra insatser och aktiviteter. Avdelningen är ännu inte tillräckligt utvecklad men kommer inom en tid öka sin kapacitet. Det behövs alltså andra alternativ för den grupp som inte är aktuell för arbetsmarknadsinsats via de upphandlade utförarna men inte heller är så långt från arbetsmarknaden att de behöver arbetsträning eller liknande.

Många av utförarna anser att checkperioderna i många fall är för korta för att individerna skall kunna tillgodogöra sig insatserna och att de korta checkperioderna ofta skapar ett stressmoment för deltagarna själva. De flesta checkarna har varit på 2-3 månader, men under 2014 har det även blivit tydligt att checkperioderna tenderat att bli längre än tidigare. De flesta väljer att återgå till samma utförare efter förlängning av check vilket tyder på att det inte är kvaliteten hos utföraren som brister, utan att bedömningen av tidsperiodens längd som eventuellt kan ses över. Samtidigt ligger det i utförarnas intresse att deltagarnas checkperioder är längre eftersom det ekonomiskt gynnar deras verksamhet. Det kan därför vara idé att arbetsmarknadssekreterarna är mer restriktiva med att skriva ut kortare checkar, och i samråd med deltagaren göra en bedömning av individens närhet till arbetsmarknaden, för att bättre avgöra checkperiodens längd.

I nuläget får arbetsmarknadssekreterarna inte föreslå utförarna vilka insatser som en viss deltagare bör få, eftersom utformningen skall vara oberoende och helt bestämmas av utförarna som också är ansvariga för att göra deltagarens individuella kartläggning. Samtidigt har utförarna önskat att få mer bakgrundinformation om deltagarna för att kunna göra bättre

bedömningar, då deltagarna själva ofta utelämnar viktig information. Både arbetsmarknadssekreterarna och utförarna har uttryckt att de skulle vilja ha mer kontakt i denna typ av bedömning, vilket inte bör ses som en styrning från arbetsmarknadssekreterarnas sida utan mer som ett hjälpmedel som utförarna själva kan välja att nyttja.

Både deltagare och arbetsmarknadssekreterarna anser att deltagarna borde ha mer schemalagd tid hos utföraren och få mer individuell coachning. Vissa av utförare har uttryckt att de önskar att de hade bättre möjlighet att arbeta individuellt med deltagarna. Detta kan tyda på att nuvarande ekonomiska ersättning är för låg. Möjligheten till individuella möten har dock varierat ute hos olika utförare och det bör bli tydligare vilket upplägg som erbjuds hos respektive utförare för att deltagarna skall kunna göra ett aktivt och välgrundat val. Arbetsmarknadssekreterarna anser generellt att systemet med upphandlade utförare fungerar väl men önskar ökad möjlighet till uppföljning och ge möjlighet att sätta specifika krav t ex på ett visst antal timmar individuell coachning per vecka.

5. SAMMANFATTNING

Den generella uppfattningen hos både utförare, deltagare och arbetsmarknadssekreterarna är att den att arbetsmarknadsinsatser via upphandlade utförare har fungerat bra och att det har gett ett bra resultat. Detta stämmer även väl överens med det statistiska underlaget, eftersom 43 procent av de deltagarna har gått vidare till arbete och 17 procent har börjat studera. Att sammanlagt 60 procent har avslutat pga arbete eller studier är en ledande orsak till att Uppsalas resultat för alla arbetsmarknadsinsatserna är bland de högsta i Sverige för större städer. Detta samtidigt som kostnaderna för de upphandlade arbetsmarknadsinsatserna varit mindre lägre än beräknat, då den budgeterade kostnaden för upphandlingen låg på 12 000 tkr för 2014 och det slutliga utfallet var ca 8 400 tkr.

När det kommer till de enskilda utförarnas prestationer har det varit svårt att göra en bedömning. Möjligheten att bli anställd beror på många olika faktorer som oftast samspelar med varandra som t ex konjunktur, arbetslivserfarenhet, kontakter och konkurrens av andra sökande. Utifrån detta tillsammans med att de flesta utförarna haft väldigt få deltagare går det inte göra en rättvis bedömning av vilken utförare som klarat uppdraget bättre än någon annan. Antalet deltagare som utförare fått premium för är i genomsnitt 17 procent. Det resultatet går dock inte att jämföra med andelen som gått till arbete eller studier vid utskrivning från Navet. Det beror bland annat på att en del deltagare fortfarande är i pågående insats, och att det i vissa fall inte hunnit gå 3 respektive 6 månader sedan en premiumberättigad deltagare har avslutats hos Navet.

Sammantaget anser arbetsmarknadssekreterarna att arbetsmarknadsinsatserna av den innovationsvänliga upphandlingen har fungerat bra och gett bra resultat för de flesta av deltagarna. Arbetsmarknadssekreterarna anser att de upphandlade utförarna har tillfört fler vägar till arbetsmarknaden för personer med ekonomiskt bistånd. De flesta av utförarna är nöjda med hur deras verksamheter har fungerat och anser att de har kunnat bidra till att många av deltagarna hamnar i långsiktig försörjning. Samtidigt framhålls att utförarna saknar specialinriktade insatser för vissa målgrupper för att tillgodose den variation av behov som deltagarna uppvisat. Vidare önskas ytterligare möjlighet att ställa krav på utförarna eftersom det i nuläget varit fritt för utföraren att utforma sina insatser vilket ibland har sina nackdelar. Utförarna önskar mer kontakt med arbetsmarknadssekreterarna och rutiner för uppföljning och återkoppling vilket arbetsmarknadssekreterarna själva uttrycker är önskvärt även från deras sida.